

Jarosław Rzepa

minister sprawiedliwości

Interpelacja nr 27820

Interpelacja w sprawie planowanej likwidacji wydziałów zamiejscowych Sądu Rejonowego w Stargardzie z siedzibą w Pyrzycach

Szczecin, 21 października 2021 r.

Interpelacja poselska w przedmiocie planowanej likwidacji Zamiejscowych Wydziałów Sądu Rejonowego w Stargardzie z siedzibą w Pyrzycach

Działając na podstawie art. 115 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. 1997 r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.) oraz art. 14 ust. 1 pkt. 7 ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (t.j. Dz. U. Z 2018 poz. 1799), a także art. 192 ust. 1 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. M.P. z 2019 r. poz. 1028) składam niniejszą interpelację w przedmiocie: planowanej likwidacji Zamiejscowych Wydziałów Sądu Rejonowego w Stargardzie z siedzibą w Pyrzycach.

Stan faktyczny

Sąd Rejonowy w Stargardzie posiada na chwilę obecną dwa oddziały zamiejscowe: VI Zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych z siedzibą w Pyrzycach oraz VII Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w Pyrzycach. Oba Wydziały powstały w roku 2000 na skutek starań ówczesnego Starosty Pyrzyckiego, zaś główną intencją ich powstania było umożliwienie miejscowej ludności szybszego i prostszego dotarcia do Sądu. Trzeba bowiem mieć na uwadze, że VI Zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych z siedzibą w Pyrzycach prowadzi sprawy wieczystoksięgowe nie tylko z na obszarze Gminy Pyrzyce, ale także Gmin ościennych, tzn.: Bielice, Dolice, Kozielice, Lipiany, Przelewice i Warnice. Z kolei VII Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w Pyrzycach obejmuje swą kognicją także obszary Gmin: Bielice, Dolice, Kozielice, Lipiany, Przelewice i Warnice oraz pozostaje właściwy w sprawach z zakresu prawa karnego, karnego skarbowego oraz spraw wykroczeniowych. Oba Wydziały funkcjonują w

sposób sprawny: petenci i interesariusze Sądu wyrażają się o pracownikach Sądu w samych superlatywach. Wydziały zostały także docenione przez Ministra Sprawiedliwości, który pozytywnie je zaopiniował.

Stąd wielkie zdziwienie i poruszenie wywołała wśród lokalnej społeczności nieoficjalna informacja jakoby na wniosek Prezesa Sądu Okręgowego w Szczecinie z dniem 1 stycznia 2022 r. VI Zamiejskowy Wydział Ksiąg Wieczystych z siedzibą w Pyrzycach oraz VII Zamiejskowy Wydział Karny z siedzibą w Pyrzycach miałyby zostać zlikwidowane. Mieszkańcy Pyrzyc, będących siedzibą Gminy Pyrzyce, a także ludność Gmin ościennych są bardzo mocno przywiązani do obsługi ich spraw wieczystoksięgowych i karnych przez oba Wydziały. Dzięki lokalizacji VI Zamiejskowego Wydziału Ksiąg Wieczystych i VII Zamiejskowego Wydziału Karnego w Pyrzycach nie muszą oni udawać się do Stargardu, lecz mogą swoje sprawy sądowe załatwić na miejscu.

Stan prawny

Zgodnie z przepisem art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Z 1997 r. Nr 78 poz. 483 z późn. zm. - zwana dalej: *Konstytucją RP*): „Każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd”. Jednym z elementów prawa do sądu, które ustrojodawca statuuje w treści cytowanego przepisu, jest również prawo dostępu do sądu (zob. P. Tuleja [red.], *Komentarz do art. 45 Konstytucji RP* [w:] P. Tuleja [red.], *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, wyd. II, dostęp za pośrednictwem LEX: 21.10.21 r.). Niewątpliwie zatem należy przyjąć, że prawo do sądu to nie tylko możliwość wystąpienia przez każdego o ochronę swych praw przed organem, posiadającym cechy wskazane w przepisie art. 45 ust. 1 Konstytucji RP (a więc: właściwość, niezależność, bezstronność i niezawisłość), ale także realny dostęp do sądu, rozumiany jako możliwość zainicjowania właściwego postępowania bez konieczności wkładania w tę czynność nadmiernego wysiłku (bez nadmiernego formalizmu, konieczności odbywania długich podróży etc.). W przeciwnym bowiem razie prawo do sądu stałoby się jedynie iluzoryczne, a zainicjowanie postępowania byłoby dla wielu podmiotów nadmierne utrudnione lub wręcz niemożliwe.

Mając powyższe na uwadze ustawodawca przewidział w treści przepisu art. 18b ustawy z dnia 27 lica 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2072 – zwana dalej: *p.u.s.p.*) możliwość tworzenia wydziałów zamiejskowych sądów. Jednocześnie kompetencję do tworzenia wydziałów zamiejskowych przyznano Ministrowi Sprawiedliwości dookreślając, iż przy tworzeniu tych wydziałów powinien on kierować się potrzebą zapewnienia racjonalnej organizacji sądownictwa „[...] w szczególności przez dostosowanie liczby, rodzaju i wielkości wydziałów do obciążenia wpływem spraw, właściwą skalę etatyzacji, ekonomię postępowania sądowego oraz konieczność prawidłowego wykonywania czynności nadzorczych, w celu zagwarantowania realizacji prawa obywatela do rozpoznania jego sprawy w rozsądnym terminie [...]” (art. 19 § 1 p.u.s.p.).

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania natury teoretycznej należy stwierdzić, że planowana likwidacja VI Zamiejskowego Wydziału Ksiąg Wieczystych i VII Zamiejskowego Wydziału Karnego z siedzibą w Pyrzycach może godzić w prawo do sądu, rozumiane jako

swobodny i nieutrudniony dostęp każdego do sądu. Trzeba bowiem mieć na względzie, że sprawy wieczystoksięgowe i karne szczególnie często występują na obszarach gmin miejsko-wiejskich i wiejskich (co w przypadku spraw wieczystoksięgowych wiąże się z dużą liczbą nieruchomości występujących w tych gminach, w tym gruntów rolnych).

W sytuacji, w której zlikwidowane zostaną oba Wydziały Zamiejscowe Sądu Rejonowego w Stargardzie, mieszkańcy Gmin objęte zakresem ich kognicji, będą musieli dojeżdżać do Stargardu (względnie Gryfina albo Myśliborza – w zależności od tego jak zostaną wytyczone okręgi sądowe). Tymczasem interesariuszami Wydziałów Zamiejscowych są najczęściej osoby starsze, zmuszone do korzystania z transportu publicznego (który na trasie Pyrzyce – Stargard – Gryfino – Myślibórz jest ograniczony do kilku kursów busów na dzień). Dojeżdżanie do siedziby Sądu Rejonowego w Stargardzie przez osoby korzystające z własnych środków transportu również będzie powodować po ich stronie dodatkowe trudności i koszty. Konieczność dojazdu przez strony i interesariuszy do siedziby Sądu Rejonowego w Stargardzie może również negatywnie wpływać na długość toczących się w nim postępowań z uwagi na konieczność uzgadniania terminów rozpraw tak, by zapewnić Stronom i interesariuszom możliwość wzięcia udziału w wykonywanych czynnościach. Innymi słowy, zlikwidowanie VI Zamiejscowego wydziału Ksiąg Wieczystych oraz VII Zamiejscowego Wydziału Karnego znacznie utrudni mieszkańcom Pyrzyc i gmin ościennych dostęp do sądu, co należy ocenić negatywnie w świetle przepisu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP.

Likwidacja obu wyżej wymienionych Wydziałów Zamiejscowych wpłynie w sposób negatywny na racjonalną organizację sądownictwa poprzez zwiększenie obciążenia sprawami Sądu Rejonowego w Stargardzie (w miejscu jego siedziby). Sąd ten będzie musiał bowiem przejąć wszystkie sprawy dotychczas prowadzone w Wydziałach Zamiejscowych, co może spowodować spadek wydajności pracy Sądu, a w konsekwencji doprowadzić do wydłużenia postępowań i prowadzić do naruszenia prawa stron do rozpoznania ich spraw w rozsądnym terminie (art. 45 ust. Konstytucji RP).

Likwidacja VI Zamiejscowego Wydziału Ksiąg Wieczystych i VII Zamiejscowego Wydziału Karnego wymusi także reorganizację Sądu Rejonowego w Stargardzie, co – jak można z dużą dozą prawdopodobieństwa stwierdzić – spowoduje, że część osób zatrudnionych w tych Wydziałach straci pracę. W kontekście nadchodzącego kryzysu gospodarczego takie działanie należałoby zatem ocenić wyjątkowo negatywnie. Na tę chwilę państwo powinno chronić, a nie likwidować miejsca pracy.

Dodatkowo przeniesienie spraw karnych z Pyrzyc do Stargardu obciąży pyrzycką Policję, która będzie musiała wykonywać na zlecenie Sądu Rejonowego w Stargardzie różnego rodzaju czynności o charakterze czysto technicznym. Można do nich zaliczyć – na przykład – doprowadzanie osób do Sądu Rejonowego w Stargardzie z rejonu Pyrzyc i gmin ościennych, które z różnych przyczyn nie mógł stawić się w tym Sądzie. Spowoduje to przeciążenie lokalnej Policji, która nie jest liczna, a która - zamiast zajmować się swoim głównym zadaniem, tzn. zwalczaniem przestępczości - będzie realizowała różne zadania zlecone jej przez Sąd Rejonowy w Stargardzie.

Nie bez znaczenia jest również fakt, iż Starostwo Pyrzyce ma już przygotowane miejsce pod nową siedzibę VI Zamiejscowego Wydziału Ksiąg Wieczystych i VII Zamiejscowego

Wydziału Karnego, na którą może przeznaczyć było siedzibę Komendy Powiatowej Policji w Pырzycach. Nie ma zatem obaw, iż oba Wydziały nie będą miały zapewnionej w Pырzycach stosownej siedziby.

Z tych wszystkich względów planowaną likwidację VI Zamiejscowego Wydziału Ksiąg Wieczystych oraz VII Zamiejscowego Wydziału Karnego z siedzibą w Pырzycach należy ocenić krytycznie. Zniesienie obu Wydziałów ograniczy prawo osób, przebywających na terenie Gminy Pырzyce i gmin ościennych do sądu, a także wpłynie w sposób negatywny na organizację Sądu Rejonowego w Stargardzie. Również miejscowa społeczność z dezaprobatą wypowiada się o tej inicjatywie, co oznacza, że wysoko ocenia ono pracę obu Wydziałów. Miejscowa ludność poddaje krytyce zwłaszcza fakt, że przed podjęciem przedmiotowej decyzji nie przeprowadzono z okolicznymi mieszkańcami żadnych konsultacji.

Dlatego też postulować należy powstrzymanie likwidacji VI Zamiejscowego Wydziału Ksiąg Wieczystych oraz VII Zamiejscowego Wydziału Karnego z siedzibą w Pырzycach.

Mając powyższe na uwadze, zwracam się z następującymi pytaniami:

- 1. Czy prawdziwa jest informacja o zamiarze zlikwidowania VI Zamiejscowego Wydziału Ksiąg Wieczystych oraz VII Zamiejscowego Wydziału Karnego z siedzibą w Pырzycach z dniem 1 stycznia 2022 r.?**
- 2. Jakimi przesłankami kierowano przy podejmowaniu decyzji o likwidacji VI Zamiejscowego Wydziału Ksiąg Wieczystych oraz VII Zamiejscowego Wydziału Karnego z siedzibą w Pырzycach?**
- 3. Czy przy podejmowaniu decyzji o likwidacji VI Zamiejscowego Wydziału Ksiąg Wieczystych oraz VII Zamiejscowego Wydziału Karnego z siedzibą w Pырzycach wzięto pod uwagę trudności, jakie zniesienie obu Wydziałów spowoduje dla lokalnej społeczności oraz Policji? Jeśli tak, to jaki miało to wpływ na podejmowaną decyzję? Jeśli nie, to dlaczego?**
- 4. Czy przy podejmowaniu decyzji o likwidacji VI Zamiejscowego Wydziału Ksiąg Wieczystych oraz VII Zamiejscowego Wydziału Karnego z siedzibą w Pырzycach przeprowadzono konsultacje z miejscową ludnością? Jeśli tak, to jakie uzyskano opinie i czy wzięto je pod uwagę przy podejmowaniu decyzji? Jeśli nie, to dlaczego ich nie przeprowadzono? Czy planuje się przeprowadzenie takich konsultacji w przyszłości i jeśli tak, to kiedy mają być one przeprowadzone oraz w jakim trybie?**

Jarosław Rzepa

Posel na Sejm RP

IX kadencji